

Ομιλία Μπήλιως Τσουκαλά

Στην εκδήλωση για τα 70 Χρόνια «Υποβρύχιο Υ-1 ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΤΣΩΝΗΣ «

Σάββατο 14 Σεπτεμβρίου 2013 - 7 μ.μ.- Παραλία Ελευσίνας

Σαν σήμερα, πριν από 70 ακριβώς χρόνια, ανήμερα του Σταυρού, γραφόταν μία από τις πιο ηρωικές στιγμές του Πολεμικού μας Ναυτικού.

Το Υποβρύχιο Κατσώνης, χτυπημένο από γερμανική κορβέτα, μετά από μια δραματική ναυμαχία, βουλιάζει ανοιχτά της Σκιάθου, το βράδυ της 14^{ης} Σεπτεμβρίου του 1943, παίρνοντας στον υγρό του τάφο 32 νεκρούς Αξιωματικούς και ναύτες, μαζί με τον γενναίο Κυβερνήτη του Βασίλη Λάσκο.

Ενα νέο παληκάρι, 29 χρόνων τότε, ήταν ο Υπαρχος του Κατσώνη, Ηλίας Τσουκαλάς. Ο πατέρας μου.

Ο Υπαρχος τότε του Κατσώνη, αφού προσπάθησε να διασώσει όσους είχαν εγκλωβιστεί μέσα στο Υποβρύχιο που βούλιαζε, έπεσε στη θάλασσα, κατόρθωσε να διαφύγει της αιχμαλωσίας από τους Γερμανούς που περισυνέλεγαν τους τραυματίες, και αφού κολύπησε επί 9 ώρες, έφτασε στη στεριά.

Ο Ηλίας Τσουκαλάς ήταν ο μοναδικός αξιωματικός που διεσώθη από το ναυάγιο του Κατσώνη, μαζί με δύο Υπαξιωματικούς, τον Υποκελευστή Τάσο Τσίγκρο, που κολύπησε μαζί του, και τον Ναύκληρο Αντώνη Αντωνίου, που έφτασε κι αυτός ναυαγός, αλλά σε άλλη ακτή του νησιού. Δεκαεπτά μέλη του πληρώματος – οι περισσότεροι τραυματισμένοι – εκείνη τη νύχτα πιάστηκαν αιχμάλωτοι. Ο Ηλίας Τσουκαλάς μετά από πολλές περιπέτειες, διέφυγε από την γερμανοκρατούμενη Ελλάδα για να ξαναγυρίσει στη Βάση Υποβρυχίων στη Μέση Ανατολή και να συνεχίσει την αποστολή του.

Μετά τον Πόλεμο, το 1951, ο πατέρας μου έγραψε ένα βιβλίο, το «ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΝ Υ1, Λάμπρος Κατσώνης», το οποίο και τιμήθηκε με το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών. Είναι η ιστορία που έζησε ο ίδιος με το Υποβρύχιο «Κατσώνης», τα γεγονότα εκείνης της δραματικής νύχτας, αλλά και η περιπέτεια να ξαναγυρίσει στη Βάση του στην Αίγυπτο για να συνεχίσει να πολεμάει για την απελευθέρωση της πατρίδας του.

Είναι ένα ντοκουμέντο, γραμμένο όμως με τρόπο που διαβάζεται απνευστί, σαν μυθιστόρημα. Στις σελίδες του δεν θα βρει κανείς πουθενά κομπασμό για τις ηρωικές πράξεις ή ρητορεία για όσα συγκλονιστικά περιγράφονται. Αντίθετα, θα βρει ζωντάνια και χιούμορ, οξυδέρκεια και σαφήνεια, δύναμη και απλότητα. Γιατί αυτό ακριβώς ήταν ο πατέρας μου.

Ένας γλυκός άνθρωπος γεμάτος καλωσύνη και ανθρωπιά, δυναμισμό και νεύρο, προσηνής και αποφασιστικός, με αστείρευτο χιούμορ και την ίδια απλότητα στη συμπεριφορά απέναντι σε όλους.

Ο Ηλίας Τσουκαλάς, τιμηθείς για την πολεμική του δράση με το Χρυσούν Αριστείον Ανδρείας και δύο φορές με τον Βρετανικό Πολεμικό Σταυρό Εξαίρετων Πράξεων (D.S.C.), δεν άφησε ποτέ τους άλλους να τον θεωρήσουν ήρωα, επειδή ακριβώς ο ίδιος δεν έβλεπε τον εαυτό του έτσι. Ως μάχιμος αξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού έζησε τις δραματικές στιγμές του Β' Παγκόσμιου Πολέμου και μας έδωσε με το βιβλίο που έγραψε 8 χρόνια μετά τη βύθιση του Κατσώνη, μια συγκλονιστική μαρτυρία για τη δράση του Πολεμικού μας Ναυτικού και για τα ηρωικά κατορθώματα εκείνων των ανθρώπων, που πολέμησαν για την Ελλάδα, που έχασαν τη ζωή τους, που θυσιάστηκαν για να ήμαστε εμείς σήμερα ελεύθεροι.

Η μεγάλη συνεισφορά της σημερινής επετείου γίνεται ακόμη πιο σημαντική και επιτακτική στις μέρες μας, ιδιαίτερα για τις νεώτερες γενιές. Γιατί, πέρα από το να κρατά ζωντανές στους Έλληνες δραματικές και ηρωικές σελίδες της πρόσφατης ιστορίας αυτού του τόπου, συμβάλει σε κάτι που έχουμε όλοι ανάγκη. Στο να καταδείξει ότι η συμπεριφορά κάποιων ανθρώπων σε στιγμές

κρίσιμες είναι αποκαλυπτική μιας ολόκληρης φιλοσοφίας ζωής, όπου ήθος, ψυχική δύναμη, αλληλεγγύη, αυταπάρνηση, ανιδιοτέλεια και προσφορά δεν θεωρούνται σπάνια εξαίρεση αλλά αδιαπραγμάτευτος κανόνας.

Ήμουν πιστεύω τυχερή στη ζωή μου που είχα αυτόν τον πατέρα. Το ίδιο και η αδελφή μου Δανάη. Όσοι τον γνώρισαν από κοντά, οι συνάδελφοί του στο Πολεμικό Ναυτικό, οι συνεργάτες του στην μετέπειτα επαγγελματική του διαδρομή, οι μαθητές του στη Σχολή Δοκίμων, στις σχολές Εμποροπλοιάρχων, και αργότερα, στο Εθνικό Εκπαιδευτήριο Αναβρύτων, όπου διετέλεσε Γενικός Διευθυντής 14 από τα πιο δημιουργικά χρόνια της ζωής του, μιλούν για έναν πολύ ξεχωριστό άνθρωπο, που η ακεραιότητα, η αίσθηση του δικαίου, και η καλωσύνη του, τους έχουν σημαδέψει βαθειά.

Όταν πάντως, πολύ αργότερα, ως δημοσιογράφος πια, του είχα πάρει μια συνέντευξη το 1997 στην τηλεόραση, και τον είχα ρωτήσει, ανάμεσα σε άλλα, και για το ναυάγιο του Κατσώνη και για το πώς βρήκε τη δύναμη να αντιδράσει έτσι εκείνη τη μοιραία νύχτα, και πώς κατάφερε να κολυμπήσει μετά επί 9 ώρες, στην ερώτησή μου «μπαμπά, πώς γίνεται κανείς ήρωας;», μου είχε απαντήσει με αφοπλιστική αμεσότητα: «Δεν ξέρω! Αυτό που ξέρω είναι ότι αγαπούσα μια κοπέλα στο Πόρτ Σάιντ και της είχα υποσχεθεί ότι θα γυρίσω να την παντρευτώ. Δεν μπορούσα να αθετήσω το λόγο μου!». Αυτή η κοπέλα είναι η μητέρα μου.

Σήμερα, 70 χρόνια μετά τη μοιραία εκείνη νύχτα, η οικογένεια του Ηλία Τσουκαλά, η αδελφή μου η Δανάη, η μητέρα μας, Καίτη, που δυστυχώς δεν μπόρεσε να παρευρεθεί απόψε, ο σύζυγός μου Γιώργος Πίπτας, και ο γιος μας Κωνσταντίνος, ο οποίος υπηρετεί τη θητεία του στο Πολεμικό Ναυτικό, θέλουμε να ευχαριστήσουμε το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού και τον Αρχηγό ΓΕΝ Ναύαρχο Ευάγγελο Αποστολάκη, και τους συνεργάτες του, γι' αυτή την εκδήλωση, που κρατά ζωντανή τη μνήμη της ιστορίας του Πολεμικού μας Ναυτικού.

Κλείνοντας, θα ήθελα να ζητήσω από τον γιο μου Κωνσταντίνο, εγγονό του Ηλία Τσουκαλά, να διαβάσει ένα απόσπασμα από το τελευταίο κεφάλαιο του «Υποβρύχιον Υ1 Λάμπρος Κατσώνης». Είναι οι τελευταίες φράσεις του βιβλίου που έγραψε ο πατέρας μου, το οποίο στην πρώτη σελίδα έχει την εξής αφιέρωση:

Στον Κυβερνήτη μου Αντιπλοίαρχο Βασίλη Λάσκο και τους νεκρούς των Υποβρυχίων μας του '40 - '44.
